

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บริการแนะแนว (Guidance Services) ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในโรงเรียนเป็นครั้งแรกในประเทศไทยพร้อมกับการทดลองตั้งโรงเรียนมัธยมแบบประสม เมื่อปี พ.ศ. 2496 ที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดฉะเชิงเทรา¹ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา บริการแนะแนวได้มีความสำคัญและมีบทบาทในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและมัธยมศึกษาอื่น ๆ มากขึ้นโดยลำดับ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนมัธยมแบบประสมเป็นโรงเรียนที่เริ่มต้นนำเอาบริการแนะแนวมาให้บริการแก่นักเรียน

โรงเรียนมัธยมแบบประสมมีความจำเป็นต้องใช้บริการแนะแนวเพราะ

1. โรงเรียนมัธยมแบบประสมเป็นโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกว้าง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนวิชาสาขาต่าง ๆ ตามที่เขาสนใจและถนัด² ดังนั้นนักเรียนจะต้องสามารถตัดสินใจในการเลือกวิชาเรียนได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากนักเรียนจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกวิชาเรียนเองดังนี้ จึงทำให้นักเรียนจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาในการตัดสินใจ
2. นักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบประสมล้วนแต่เป็นนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มี

¹วิทยาลัยวิชาการศึกษา, คู่มือแนะแนวสำหรับมัธยมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 11.

²กรมวิสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ, ประมวลบทความเกี่ยวกับมัธยมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 314.

ปัญหา มาก ตามที่เฮิร์ลอค³ (Hurlock) ได้กล่าวไว้ว่า "วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา และเป็นวัยแห่งความเครียดทางอารมณ์"

เมื่อนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมมีปัญหาดังกล่าวมาแล้วนักเรียนย่อมต้องการความช่วยเหลือ และเนื่องจากบริการแนะแนวเป็นบริการที่มุ่งช่วยนักเรียนให้สามารถปรับตัวได้⁴ ดังนั้น บริการแนะแนวจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับโรงเรียนประเภทนี้ โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมได้มีการประเมินผลเมื่อปี พ.ศ. 2516 และในขณะนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีโครงการใหม่ขึ้นมาแทนมีชื่อว่า "โครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาค"⁵ โครงการนี้เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2517 และเป็นโครงการใหญ่มาก เพราะทำทั่วประเทศ โรงเรียนในโครงการนี้ยังให้หลักสูตรของโรงเรียนมัธยมแบบประสม การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนบริการต่าง ๆ จัดในแนวเดียวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสมทุกประการ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จะได้รับการพัฒนาไปในแนวเดียวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสม บริการแนะแนวจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาดังกล่าวเหมือนกับโรงเรียนมัธยมแบบประสม เมื่อบริการแนะแนวมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นเช่นนี้ บริการแนะแนวจึงน่าสนใจและควรทำการศึกษาอย่างยิ่ง

บริการแนะแนวที่นิยมจัดกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยบริการสำคัญ 4 บริการ⁶ คือ

³Elizabeth B. Hurlock, Adolescent Development (New York: McGraw-Hill Book Company, 1967), p. 3.

⁴Bruce Shetzer and Shelly C. Stone, Fundamentals of Guidance, (Boston: Houghton Mifflin Company, 1966), p. 139.

⁵กรมสามัญศึกษา, โครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาค กลุ่มที่ 1 2519 (อัครสาเนา), หน้า 1.

⁶Shetzer and Stone, op. cit., pp. 32 - 33.

1. บริการศึกษาและหาข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก (Individual Inventory Service)
2. บริการสนเทศ (Information Service) บริการนี้เป็นการรวบรวมข้อมูล
ด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา อาชีพ และเสนอให้นักเรียนทราบ
3. บริการให้คำปรึกษาแนะแนว (Counseling Service)
4. บริการจัดวางตัวบุคคลและติดตามผล (Placement - Follow up Service)

ในบรรดาบริการทั้ง 4 บริการที่กล่าวมาแล้ว บริการที่ได้ชื่อว่าเป็นหัวใจของบริการ
แนะแนว คือ บริการให้คำปรึกษาแนะแนว⁷ เพราะบริการนี้มีความสำคัญที่สุดจะขาดไม่ได้
และบริการนี้ต้องอาศัยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว (Counselor)
กับผู้รับคำปรึกษาแนะแนว (Counselee or Client) ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จะมีความ
สัมพันธ์เพื่อให้ความช่วยเหลือ (Helping Relationship) โดยผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว
จะเป็นผู้ช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาแนะแนวได้รู้จัก เข้าใจตัวเอง สามารถปรับตัว ตัดสินใจ
คลอบคลุมแก้ปัญหาของตัวเองได้⁸ กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จึงมีความซับซ้อน
และต้องอาศัยความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวรวมทั้งความร่วมมือของผู้รับคำปรึกษา
แนะแนวอย่างยิ่ง ดังนั้น ปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจอยู่ขณะนี้คือ มีวิธีการใดบ้างที่จะช่วยให้บริการ
ให้คำปรึกษาแนะแนวได้ผลและเป็นประโยชน์สำหรับผู้รับคำปรึกษาแนะแนวมากที่สุด ปัญหา
ดังกล่าวนี้ได้มีนักจิตวิทยาการแนะแนวที่สำคัญ 2 ท่าน เสนอความคิดไว้ดังต่อไปนี้

ไวทซ์⁹ (Wietz) เสนอแนะความคิดว่าการให้คำปรึกษาแนะแนวก่อให้เกิดการ
ปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอีกภาพ 2 แบบ คือ บุคคลอีกภาพของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวและ

⁷Shertzer and Stone, op. cit., p. 140.

⁸E.L. Tolbert, Introduction to Counseling (2d ed.; New York: McGraw-Hill Book Company, 1972), p. 9.

⁹Henry Wietz, "Counseling as a Function of the Counselor's Personality," The Personnel and Guidance Journal, 35 (1957), 276.

บุคคลิกภาพของผู้รับคำปรึกษาแนะแนว บุคคลิกภาพของบุคคลทั้งสองฝ่ายนี้จะผ่านออกมาทางพฤติกรรมการพูด (Verbal Behavior) และพฤติกรรมที่ไม่ใช่การพูด (Non - Verbal Behavior) เช่น การยิ้ม พยักหน้า การสัมผัสถูกต้อง ดังนั้นบุคคลิกภาพของทั้งผู้ให้และผู้รับคำปรึกษาแนะแนวย่อมมีผลต่อกระบวนการให้คำปรึกษาแนะแนวโดยเฉพาะบุคคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวและวิธีการที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาแนะแนวได้รับรู้บุคคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวว่ามีท่าทีต่อเขาอย่างไร มีผลต่อความสำเร็จของการให้คำปรึกษาแนะแนวอย่างยิ่ง ดังนั้น บุคคลิกภาพตลอดจนลักษณะอื่น ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่จะเอื้ออำนวยในการให้คำปรึกษาแนะแนวสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึง เป็นสิ่งที่ควร สนใจและ นำศึกษา

โรเซน¹⁰ (Rosen) สรุปผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับความพอใจของนักเรียน นักศึกษาที่มีต่อลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวว่า นักเรียน นักศึกษาที่จะไปขอรับคำปรึกษาแนะแนวต่างจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่เขาต้องการ หรือพอใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นความต้องการหรือความพอใจของนักเรียน นักศึกษา ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวย่อมจะมีผลต่อการไปใช้บริการให้คำปรึกษาแนะแนว ระยะเวลาในการไปใช้บริการตลอดจนมีผลถึงการ สร้างความสัมพันธ์และผลที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาแนะแนว โรเซน (Rosen) ได้เสนอแนะให้มีการ ศึกษาเรื่องนี้ให้มากขึ้นและกว้างขวางขึ้น เพราะงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ยังมีน้อยมาก

ข้อเสนอแนะของ ไวทซ์ (Wietz) และ โรเซน (Rosen) เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยเกิดความคิดและความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อให้งานวิจัยเรื่องนี้รัดกุมและเหมาะสมกับเวลาตลอดจนทุนทรัพย์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดหัวข้อหรือปัญหาที่จะทำการวิจัยว่า "ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์"

---

¹⁰Albert Rosen, "Client Preference: An Overview of the Literature," The Personnel and Guidance Journal, 45 (April, 1967), 735 - 788.

ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบประสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางของประเทศไทย" ผู้วิจัยคิดว่าผลจากการวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์แก่ต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงตัวของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่ปฏิบัติงานแนะแนวในสถาบันการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาให้มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้นักเรียนมารับบริการให้คำปรึกษามากยิ่งขึ้น การสร้างสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาแนะแนวได้สะดวกและง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังจะทำให้การให้คำปรึกษาแนะแนวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในที่สุด
2. เป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาที่จะผลิตนักแนะแนวออกไปทำหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้พิจารณาจัดเตรียมนักศึกษาที่จะออกไปทำหน้าที่ดังกล่าวให้มีลักษณะสอดคล้องกับที่นักเรียนต้องการ
3. เป็นแนวทางให้โรงเรียนมัธยมศึกษาได้จัดเตรียมครูที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวให้มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
4. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย ที่มีสภาพแตกต่างไปจากโรงเรียนมัธยมแบบประสม
5. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ทำการวิจัยลึกซึ้งลงไปว่า ถ้าสามารถจัดเตรียมผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวให้มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนแล้ว จะทำให้ผลการให้คำปรึกษาแนะแนวบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด

งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมี

เรื่อง เกี่ยวกับลักษณะที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมี ได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าไว้หลายท่าน เช่น

โรเจอร์¹¹ (Rogers) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎี Client - Centered Therapy ได้เสนอความคิดว่า การให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นการช่วยให้ผู้มารับคำปรึกษาค้นพบศักยภาพที่จะพัฒนาตัวของเขาเอง ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวจึงควรมีลักษณะ

1. ยอมรับผู้ที่มารับคำปรึกษาตามสภาพความเป็นจริง ทั้งจุดดีและจุดบกพร่อง และค่าความเป็นคนของเขาด้วย (Acceptance)
2. เป็นคนที่มีความจริงใจไม่เสแสร้ง กล่าวคือแสดงความรู้สึกหรือพฤติกรรมตามสภาพความเป็นจริงที่เขาเป็นอยู่และรู้สึกอย่างนั้น นอกจากนี้เขายังยอมรับความรู้สึกนึกคิดที่เขามีอยู่ด้วย (Congruence)
3. เป็นคนที่มีความเข้าใจผู้มารับคำปรึกษาอย่างแท้จริงและถูกต้อง เหมือนกับว่ามีปัญหาของผู้รับคำปรึกษานั้นได้เกิดขึ้นกับตัวผู้ให้คำปรึกษาเอง (Empathic Understanding)
4. เป็นคนที่สามารถทำให้ผู้มารับคำปรึกษาได้รับรู้ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ทั้ง 3 อย่างที่กล่าวมาแล้ว อาจใช้คำพูด (Verbal Behaviors) หรือใช้ท่าทาง (Non - Verbal Behaviors)

ฟาร์สัน¹² (Farson, 1954) ได้ศึกษางานการให้คำปรึกษาแนะแนว พบว่า ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวต้องมีพฤติกรรมหรือบทบาทคล้ายคลึงกับบทบาทของผู้หญิง ตามความคาดหวังของสังคมมากกว่าบทบาทของผู้ชาย บทบาทของผู้หญิงตามที่สังคมคาดหวังไว้ได้แก่ เป็นบุคคลที่มีความสุภาพอ่อนโยน มีความรักความเห็นใจผู้อื่น ยอมรับผู้อื่น ยอมรับฟังผู้อื่น ยอมรับผู้อื่น และสนใจงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่างานเกี่ยวกับสิ่งของ ส่วน

¹¹ Carl R. Rogers, On Becoming a Person (Boston: Houghton Mifflin, 1961), p. 284.

¹² R.E. Farson, "The Counselor Is a Woman," Journal of Counseling Psychology, 1 (1954), 221 - 223.

บทบาทของผู้ชายตามความคาดหวังของสังคมนั้นได้แก่ เป็นบุคคลที่มีความฉลาด คือคิด
 แข็งแรง กล้าหาญ เป็นตัวของตัวเอง และชอบงานที่เกี่ยวกับสิ่งของมากกว่างานที่เกี่ยวกับ
 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

อาร์บักเกิล¹³ (Arbuckle, 1956) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกงานให้
 คำปรึกษาแนะแนว (Counselor Trainees) ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนให้เป็นผู้ให้
 คำปรึกษาแนะแนว ที่มหาวิทยาลัยบอสตัน (Boston University) ผลการศึกษาปรากฏว่า
 นักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว จะมีลักษณะมีความมั่นใจสูง มีสุขภาพจิต
 ปกติ มีความสนใจในกิจกรรมเกี่ยวกับการบริการสังคม การโฆษณาชักชวน วิทยากรต่าง ๆ
 และกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์สูง

เชิร์ตเซอร์ และ สโตน¹⁴ (Shertzer and Stone, 1966) ได้รายงานลักษณะ
 ที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมี ซึ่งสมาคมที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในสหรัฐอเมริกา
 ได้เสนอไว้ ดังต่อไปนี้

1. The National Vocational Guidance Association ได้เสนอว่า
 ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมีลักษณะ สนใจบุคคลอื่น มีความอดทน มีความรู้สึกไวต่อทัศนคติ
 และปฏิกิริยาโต้ตอบของคนอื่น มีอารมณ์มั่นคง ยึดถือความจริงเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้
2. The Professional Standards Committee of the American
 College Personnel Association เสนอว่า ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมีลักษณะ :
 มีความรู้สึกไวต่อปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้อื่น มีความเป็นผู้นำ มีอารมณ์ขัน มีลักษณะรูปร่างและ
 ท่าทาง เป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ มีความสนใจในเรื่อง การศึกษา
 มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นมิตร

¹³Dugald S. Arbuckle, "Client Perception of Counselor Personali-
 ty," Journal of Counseling Psychology, 3 (1956), 93 - 96.

¹⁴Shertzer and Stone, op. cit., pp. 102 - 103.

3. The Association for Counselor Education and Supervision ได้เสนอว่า ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมีลักษณะ เป็นผู้ที่เชื่อถือในความเป็นตัวของตัวเอง ของบุคคลอื่น ยอมรับค่าความเป็นคนของบุคคลอื่น มีความกระตือรือร้นระแวงองไว มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง (Self) เป็นคนใจกว้างพร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเกี่ยวกับการแนะแนว

แบร์¹⁵ (Bare, 1967) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกลักษณะ ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ความคล้ายคลึงระหว่างบุคลิกลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว กับผู้รับคำปรึกษาแนะแนว และความสำเร็จในการให้คำปรึกษาแนะแนว" เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว 47 คน ผู้รับคำปรึกษาแนะแนว 208 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า บุคลิกลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ความคล้ายคลึงระหว่างบุคลิกลักษณะของทั้งผู้ให้และผู้รับคำปรึกษาแนะแนว ต่างมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการให้คำปรึกษาแนะแนวในแง่ที่จะช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว เข้าใจผู้มารับคำปรึกษาแนะแนวได้ดีขึ้น และจะช่วยสร้างสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาแนะแนวสะดวกขึ้น จากผลการวิจัยมีสิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่จะช่วยให้การให้คำปรึกษาแนะแนวบรรลุผลสำเร็จด้วยดี ควรมีลักษณะต่อไปนี้คือ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสูง ทำงานด้วยความศรัทธาและกระตือรือร้น เน้นเป้าหมายของผู้มารับคำปรึกษา ไม่มีบงกชกับผู้มารับคำปรึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของตัวเอง ไม่เคร่งครัดในระยะเบียดเบียนขณะที่ให้คำปรึกษาแนะแนวเกินไป นอกจากนี้ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมีลักษณะต่อไปนี้มากกว่าผู้มารับคำปรึกษาแนะแนว คือ ความคิดริเริ่ม ความกระตือรือร้น และความรับผิดชอบ

---

¹⁵Carole E. Bare, "Relationship of Counselor Personality and Counselor - Client Personality Similarity to Selected Counseling Success Criteria," Journal of Counseling Psychology, 14 (1967), 419 - 425.

แมคเคลน¹⁶ (McClain, 1968) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้ทำหน้าที่ยให้คำปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้ The Sixteen Personality Factor Questionnaire ของแคทเทล และ เอ เบอ (Cattell & Eber) จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้คำปรึกษาแต่ละแนวทางก็มีลักษณะของเพศหญิงและชายอยู่ในตัว ลักษณะของเพศชายที่ผู้ให้คำปรึกษาหญิงมีมากกว่าผู้หญิงโดยทั่วไป คือ ความมั่นใจในตัวเอง ความกล้าเผชิญหรือกล้าเสี่ยง การปฏิบัติงานด้วยความจริงจัง ส่วนลักษณะของเพศหญิงที่ผู้ให้คำปรึกษาชายมีมากกว่าผู้ชายโดยทั่วไป ได้แก่ ความเมตตาเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความสนใจผู้อื่น การยอมรับและยอมรับผู้อื่น ความรู้สึกไวในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ความสุภาพอ่อนโยน ความน่าเชื่อถือ การรู้จักปรับตัวเข้ากับคนอื่น

คาร์คฮัฟฟ์ และ บีเร็นสัน¹⁷ (Carkhuff and Berenson, 1969) ได้เสนอแนวทางในการคัดเลือกผู้ที่จะทำงานเกี่ยวกับผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวว่าควรคัดเลือกบุคคลที่มีลักษณะต่อไปนี้

1. ได้รับการฝึกฝนทางด้านให้คำปรึกษาแนะแนวจากผู้ที่เคยทำงานนี้อย่างได้ผลมาแล้ว และเมื่อฝึกฝนมาแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้ประโยชน์มากที่สุด
2. มีความสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีความไม่สบายใจได้

นอกจากนี้ คาร์คฮัฟฟ์ และ บีเร็นสัน (Carkhuff and Berenson) ยังได้ให้ข้อสังเกตอีกว่า ผู้ที่จะช่วยผู้อื่นให้มีความเข้าใจตัวเอง และแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ บนพื้นฐานแห่งความเข้าใจตัวเองได้ ตัวผู้ช่วยเหลือต้องมีความเข้าใจตนเองอย่างดีและแสดงพฤติกรรมบนพื้นฐานแห่งความเข้าใจตนเองเสียก่อน

¹⁶ Edwin W. McClain, "Is the Counselor a Woman," The Personnel and Guidance Journal, 46 (1968), 444 - 447.

¹⁷ Robert R. Carkhuff and Bernard G. Berenson, "The Counselor is a Man and a Woman," The Personnel and Guidance Journal, 48 (September, 1969), 24 - 28.

ทอลเบิร์ต¹⁸ (Tolbert, 1972) ได้วิเคราะห์หลักสำคัญของทฤษฎี Decision Making Approach หรือ Trait - Centered Approach ของวิลเลียมสัน (Williamson) และสรุปว่า การให้คำปรึกษาแนะแนวตามแนวทฤษฎีนี้ เน้นบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมาก กล่าวคือ ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวจะต้องให้คำแนะนำให้ข้อมูล ช่วยสร้างเป้าหมาย และวางแผนแก้ปัญหาให้แก่ผู้มารับคำปรึกษาแนะแนว ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวตามแนวทฤษฎีนี้ต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด สามารถให้ความรู้ วางแผน และแนะแนวทางตัดสินใจต่าง ๆ แก่ผู้มารับบริการได้ นอกจากนี้ ทอลเบิร์ต (Tolbert) ยังได้วิเคราะห์หลักสำคัญของทฤษฎี Client - Centered Approach และสรุปว่าทฤษฎีนี้มุ่งให้ผู้มารับคำปรึกษาแนะแนวได้ยอมรับตนเอง เป็นอิสระ และเป็นตัวของตัวเองในการ คิดตัดสินใจ และแก้ปัญหา ฉะนั้น ผู้ให้คำปรึกษามตามแนวทฤษฎีนี้จึงมีบทบาท รับฟัง ยอมรับ และสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของผู้มารับคำปรึกษามากกว่าให้ความรู้และข้อมูล

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร¹⁹ ได้เสนอคุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่ดีไว้ดังนี้ ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่ดีนั้นควร เป็นผู้ที่สนใจในเรื่องการแนะแนว สนใจในความทุกข์สุขของนักเรียน มีความเข้าใจนักเรียน มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว เข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตมามากพอสมควร มีความรู้เกี่ยวกับการ เศรษฐกิจและสังคม เป็นคนที่รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ มีบุคคลิกเป็นที่น่าเลื่อมใส มีศิลปะในการพูดการฟัง เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ มีไหวพริบและรู้จักใช้ความคิดพิจารณาตัดสินใจต่าง ๆ

¹⁸Tolbert, op. cit., pp. 72 - 78.

¹⁹สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "ความรู้เรื่องการแนะแนว," วารสารแนะแนว, 9 (เมษายน - มิถุนายน, 2512), 13 - 14.

สุโท เจริญสุข²⁰ ได้เสนอลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่ควรมีไว้ดังนี้ ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นผู้ที่รักเด็ก รักเพื่อนมนุษย์ มีความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์โดยเฉพาะเด็ก นมถืดและยอมรับคุณค่าความเป็นคนโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ สติปัญญาและความเหลื่อมล้ำใด ๆ มีความเมตตา สนใจผู้อื่น เข้าใจเด็กตามสภาพความเป็นจริง มีความรู้ความชำนาญทางด้านการแนะแนวเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ทางการสอนมากพอสมควร มีมารยาทงดงาม และเคร่งครัดต่อหน้าที่

สุชา จันทรโสม²¹ ให้ความคิดเห็นว่า ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ควรมีลักษณะดังนี้ เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี รู้และเข้าใจความต้องการและความสนใจของเด็ก สามารถทำงานร่วมกับเด็กได้ สามารถทำให้เด็กรู้จักและเข้าใจตัวเอง สามารถร่วมงานกับบิดามารดาของเด็กได้ และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก

อนนต์ อนันตรังสี²² ได้เสนอลักษณะที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมีไว้ว่า ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควร เป็นผู้ที่เคยทำการสอนมาอย่างได้ผลดีแล้ว มีประสบการณ์อื่นนอกเหนือจากงานการสอนมาบ้าง ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะแนวอย่างพอเพียง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ร่วมงานกับผู้อื่นได้ สนใจและสามารถให้คำปรึกษาแนะแนวได้ สนใจและต้องการทำงานด้านนี้อย่างจริงจัง เป็นผู้มีความสามารถในการให้คำปรึกษา มีบุคลิกภาพที่ปรับตัวได้ ไม่มีอคติใด ๆ คือนักเรียน มีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น รักการศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงตัวเอง สัมผัสใจและอุทิศเวลาให้แก่งาน

²⁰สุโท เจริญสุข, "หลักปฏิบัติการแนะแนวในโรงเรียน," วารสารแนะแนว 8 (มกราคม - มีนาคม, 2512), 19 - 20.

²¹สุชา จันทรโสม, "การแนะแนวเด็กที่ผิดปกติ," วารสารแนะแนว, 10 (กรกฎาคม - กันยายน, 2512), 73.

²²อนนต์ อนันตรังสี, หลักการแนะแนว (วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน : 2514), หน้า 167.

ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา

นอกจากจะมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะที่ผู้ให้คำปรึกษาควรมีแล้ว ยังมีผู้ทำการศึกษาลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา ดังต่อไปนี้

เลสเซอร์²³ (Lesser, 1961) ได้สังเกตการเข้าไปขอคำปรึกษาแนะแนวของนักเรียนจำนวนหลายโรงเรียน เขาพบว่านักเรียนมักจะพยายามไปพบผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวบางคน และพยายามหลีกเลี่ยงไม่ไปพบผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวบางคน เลสเซอร์ (Lesser) ได้ให้ข้อคิดว่า การเลือกผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวของนักเรียนน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะหรือคุณสมบัติบางอย่างของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวก็ได้ จากการสังเกตและข้อคิดของเลสเซอร์นี้เอง ได้มีผู้สนใจเกี่ยวกับการแนะแนวหลายท่านได้ทำการวิจัย และให้ความคิดเห็นไว้ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในลำดับต่อไปนี้

เกรเทอร์²⁴ (Grater, 1964) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพอใจของผู้เข้ารับคำปรึกษาแนะแนวเป็นครั้งแรก ที่มีต่อลักษณะทางอารมณ์ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว (Affective Characteristics) ซึ่งได้แก่ ใจดี มีความเมตตา มีความเป็นมิตรและยอมรับผู้อื่น กับลักษณะทางความรู้ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว (Cognitive Characteristics) ซึ่งได้แก่ มีเหตุผล มีความรอบรู้เฉลียวฉลาด ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณพินิจ หรือมีสติความยั้งคิด การจัดลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวทั้ง 2 แบบนี้ ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่ศูนย์แนะแนวมหาวิทยาลัยมิชิแกน

²³William M. Lesser, "The Relationship Between Counseling Progress and Empathic Understanding," Journal of Counseling Psychology, 8 (1961), 330 - 336.

²⁴Henry A. Grater, "Client Preferences for Affective or Cognitive Counselor Characteristics and First Interview Behavior," Journal of Counseling Psychology, 11 (1964), 249 - 250.

สหรัฐอเมริกา สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมิชิแกนนั่นเอง จากผลการวิจัยของ เกรเตอร์ (Grater) พบว่า ปัญหาที่นักศึกษานำเข้า.ไปปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมีผลต่อความพอใจซึ่งนักศึกษามีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา กล่าวคือ นักศึกษาที่มีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ จะพอใจลักษณะทางความรู้ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมากกว่าลักษณะทางอารมณ์ ส่วนนักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับส่วนตัวและสังคมจะพอใจลักษณะทางอารมณ์ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมากกว่า

ฟูลเลอร์²⁵ (Fuller, 1964) ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเพศของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่ไม่เคยรับคำปรึกษาแนะแนว 588 คน และนักศึกษาที่เคยรับคำปรึกษาแนะแนวแล้ว 534 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักศึกษาทั้งสองกลุ่มพอใจที่จะเข้ารับคำปรึกษาแนะแนวกับผู้ที่ เป็นเพศเดียวกันกับตัวเองมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้านักศึกษามีปัญหาส่วนตัว นักศึกษายังต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเพศเดียวกันมากขึ้น แต่โดยส่วนรวมแล้วนักศึกษาทั้งชายและหญิงต่างก็ต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเพศชายมากกว่าเพศหญิง

โรเซน²⁶ (Rosen, 1967) ได้ทำการศึกษางานวิจัยของมาเออร์ (Maher, 1952) เกี่ยวกับความพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษาที่แนะนำโดยตรง (Directive Counselor) และสรุปผลการวิจัยของมาเออร์ (Maher) ไว้ว่า นักเรียนหญิงจะพอใจผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่แนะนำโดยตรงมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ โรเซน (Rosen) ยังได้ศึกษางานวิจัยของ วอร์บี (Worby, 1955) เกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนวัยรุ่นที่มีต่อลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว และสรุปผลการวิจัยของ วอร์บี (Worby) ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต่างก็พอใจผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเพศเดียวกับนักเรียน และมีอายุต่ำกว่า

²⁵ Frances F. Fuller, "Preference for Male and Female Counselors," The Personnel and Guidance Journal, 42 ('1964), 463-467.

²⁶ Rosen, op. cit., p. 787.

นักเรียนอย่างน้อย 9 ปี คือ อายุระหว่าง 25 - 40 ปี

ดิกสไตน์²⁷ (Dickstein, 1971) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาทั้งเพศหญิงเพศชายที่โรงเรียนมอสโคว์ไฮสกูล (Moscow High School) มลรัฐ ไอดาโฮ (Idaho) สหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบสอบถามแบบ Paired - Comparisons ซึ่งสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้ว นักเรียนต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่ม - สาว
2. เป็นเพศชาย
3. เป็นผู้ที่มีส่วนงานแนะแนวอยู่ในโรงเรียน
4. เป็นผู้ที่ร่วมกิจกรรมของชุมชน
5. เป็นผู้ที่ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียน
6. เป็นผู้ที่ร่วมกิจกรรมของ โบสถ์สัปดาห์เสมอ
7. เป็นผู้ที่มีการอบรมแล้ว
8. เป็นผู้ที่มีการอบรมและมีบุตรแล้ว
9. เป็นผู้ที่นักเรียนสามารถเข้าพบได้ตลอดเวลา
10. เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมากกว่าแนะนำ
11. เป็นผู้ที่สามารถเปิดเผยตัวเอง
12. เป็นผู้ที่มีลักษณะใจดี มีเมตตา มีความเป็นมิตร และยอมรับ (Affective Characteristic)

---

²⁷ Robert Diskstein, "Preferred Counselor Characteristics as Expressed by Secondary School Students," (Unpublished Doctor's Dissertation, 'University of Idaho, 1971), pp. 25 - 42.

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิง นักเรียนชาย ต่างก็ต้องการพบกับผู้ให้คำปรึกษา
 เพศเดียวกับตัวเอง แต่โดยส่วนรวมแล้วจะต้องการ ผู้ให้คำปรึกษาเพศชายมากกว่าเพศหญิง
 และยิ่งพบอีกว่าปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนนำเข้าไปปรึกษาจะมีผลต่อการเลือกลักษณะผู้ให้คำ
 ปรึกษาแนะนำมาก โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่นักเรียนมีปัญหากับเรื่องส่วนตัวมาก ๆ
 เช่น ปัญหาส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และปัญหาความสัมพันธ์กับ
 บุคคลอื่น ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะนำที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น
 แต่หาปัญหาที่นักเรียนจะนำไปปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวน้อย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการ
 อภิปรายและตีความหมายผลการทดสอบ ปัญหาเกี่ยวกับทักษะและนิสัยในการเรียน ปัญหา
 เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ ปัญหาเหล่านี้จะมีผลต่อการเลือกลักษณะผู้ให้คำ
 ปรึกษาของนักเรียนน้อย คือ นักเรียนส่วนใหญ่ ที่เลือกลักษณะใดลักษณะหนึ่งของผู้ให้
 คำปรึกษาแนะนำมีน้อย

004977

ธรรมา จากุประยูร²⁸ ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของครูและนักเรียนใน
 โรงเรียนมัธยมแบบประสมในภาคเหนือที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ จากผลการ
 วิจัย สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาและแนวซึ่งทั้งครูและนักเรียนต่างคาดหวังที่พบ
 ในตัวผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ คือ การเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนและการแนะนำ มีความ
 ความรู้สูง ได้รับการฝึกอบรมมาทางด้านงานแนะนำโดยเฉพาะ เป็นกันเอง มีความสามารถ
 ในการพูด มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี มีความสนใจกว้างขวางและทันต่อเหตุ
 การณ์ มีอารมณ์ขันและร่าเริง เบิกบาน มีความคิดริเริ่มและเฉลียวฉลาด มีความสุภาพ
 อ่อนโยนและนุ่มนวล ความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ
 แนวดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ธรรมา จากุประยูร ยังพบ-

²⁸ธรรมา จากุประยูร, "การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของครูและนักเรียน
 โรงเรียนมัธยมแบบประสมในภาคเหนือที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาและการเปลี่ยนแปลง
 ความคาดหวัง เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง" (ปริชญาพันธการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย
 วิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี, 2517).

อีกว่า สถานการณ์ปัญหาที่ทำให้ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
แนะแนวเปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดหวังไว้ในสถานการณ์ปกติ ได้แก่สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับ

- การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
- ปัญหาส่วนตัวไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ส่วนสถานการณ์ปัญหาที่ไม่มีผลทำให้ความคาดหวังของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปจาก
ความคาดหวังในสถานการณ์ปกติได้แก่ สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับทักษะและนิสัยในการ เรียน

ปัญหาที่นักเรียนมักนำไปปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว

คิมบอย²⁹ (Dipboye, 1954) ได้เสนอหัวข้อการให้คำปรึกษาแนะแนวตาม
ลักษณะปัญหาที่นักเรียนนำไปปรึกษา 6 หัวข้อ คือ

1. การอภิปรายและตีความหมายการทดสอบ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
3. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
4. ปัญหาการวางแผนการศึกษาและอาชีพ
5. ปัญหาส่วนตัว
6. ปัญหาทักษะและนิสัยในการ เรียน

---

²⁹W.J. Dipboye, "Analysis of Counselor Style by Discussion
Unit," Journal of Counseling Psychology, 1 (Fall, 1954), 21.

รอนนี่³⁰ (Rothney, 1958) สํารวจปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนมัธยมศึกษาและมี ได้สรุปว่า ปัญหาสำคัญที่นักเรียนมีได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับเพศ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

อัมพา โชติกเสถียร และ กระแส มาลยาภรณ์³¹ ได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนมัธยมศึกษาต้องการนำไปปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวไว้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ปัญหาการศึกษาต่อหลังจากการสำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 5 แล้ว ปัญหาการปรับปรุงตัวทางด้านกรเรียน ปัญหาการขาดเรียนเนื่องจากสถานการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์และเศรษฐกิจภายในบ้าน และนอกจากนี้ยังมีปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูง ครู - อาจารย์

กลุ่มที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ เช่นการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 3 ปัญหาส่วนตัว เช่น ปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ ปัญหาการเงิน และปัญหาสันตนาการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อสำรวจลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางของประเทศไทย

³⁰ John Rothney, Guidance Practices and Results, New York: Harper and Brothers, 1958), p. 2.

³¹ วิทยาลัยวิชาการศึกษา, เรื่องเดิม, หน้า 115 - 118.

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานการณืทั่วไป และประเมินความสำคัญของลักษณะเหล่านั้น
2. เพื่อศึกษาว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนชายและหญิงแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อศึกษาว่า สถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้มีผลทำให้นักเรียนเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์เฉพาะเจาะจงลงไปหรือไม่ อย่างไร
  - 3.1 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับทักษะและนิสัยในการเรียน
  - 3.2 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
  - 3.3 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นภายนอกครอบครัว
  - 3.4 สถานการณ์ปัญหาส่วนตัวไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
  - 3.5 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและการเลือกอาชีพ

สมมุติฐานของการวิจัย

ฟูลเลอร์³² (Fuller) ได้สรุปการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับความพอใจของเพศหญิงและเพศชายว่า เพศหญิงและเพศชายมีแบบแผน (Pattem) ความพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน และนอกจากนี้ ดิกส์ไตน์³³ (Dickstein) ชารา จากุประยูร³⁴ แกมเบอร์ท ไฮวี และ มิลเลอร์³⁵ (Gabbert, Ivey and Miller) ได้ทำการวิจัยพบว่า ปัญหาที่นักเรียนนำไปปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมีผลทำให้นักเรียนเลือกผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว

³² Fuller, op. cit., p. 463.

³³ Dickstein, op. cit., pp. 28 - 29.

³⁴ ชารา จากุประยูร, เรื่องเกม, หน้า 65 - 66.

³⁵ Karen H. Gabbert and Others, "Counselor Assignment and Client Attitude," Journal of Counseling Psychology, 14 (1967),

ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานการณ์ปัญหา จากผลการศึกษาและวิจัยดังกล่าวแล้ว ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า

1. ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนหญิงและชายโดยทั่วไป น่าจะแตกต่างกัน

2. การเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละสถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้ น่าจะเฉพาะเจาะจงลงไป

- 2.1 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับทักษะและนิสัยในการเรียน
- 2.2 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
- 2.3 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นภายนอกครอบครัว
- 2.4 สถานการณ์ปัญหาส่วนตัวไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 2.5 สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะสำรวจลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลาง โดยมีขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนหญิงและชายที่กำลังเรียนอยู่ในชั้น ม.ศ. 1 ถึง ม.ศ. 5 ปีการศึกษา 2518 ในโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลาง 5 โรงเรียน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร) โรงเรียนบางกะปิ (กรุงเทพมหานคร) โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม (กรุงเทพมหานคร) โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม (สระบุรี) และโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย (ลพบุรี) เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางเพราะ

ก. โรงเรียนมัธยมแบบผสมเป็นโรงเรียนที่เริ่มจัดและพัฒนาบริการแนะแนวมานานแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่านักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวคงจะรู้จักและคุ้นเคยกับบริการแนะแนวเป็นอย่างดี

ข. ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกโรงเรียนแบบสหศึกษา เนื่องจากต้องการศึกษาลักษณะ

ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งเพศหญิงเพศชาย ดังนั้นการเลือกโรงเรียนแบบสหศึกษาจึงสะดวกในการเก็บข้อมูลมากกว่าโรงเรียนชายหรือโรงเรียนหญิง

ค. ผู้วิจัยได้สำรวจแล้วว่า โรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางมีมากกว่าภาคอื่น ๆ ย่อมสะดวกแก่การเก็บข้อมูลมากกว่า

2. ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นำมาสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของนักเรียน โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย สุวรรณารามวิทยาคม บางกะปิ สระบุรีวิทยาคม และพิบูลวิทยาลัย รวมทั้งหมด 5 โรงเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกสุ่มมาถือว่าเป็นตัวแทนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางทั้งหมด

2. แบบสอบถามแบบ Paired - Comparisons ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอาศัยแนวการสร้างจากของ ดิกส์ไตน์³⁶ (Dickstein) และอาศัยข้อความที่อธิบายลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

ความจำกัดของการวิจัย

1. ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม ได้เลือกเฉพาะที่พบ ในแบบสอบถามของนักเรียนมากเกินกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียนที่ตอบ

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางเท่านั้น

³⁶ Robert Dickstein, op. cit., pp. 63 - 75.

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว (Counselor) หมายถึงผู้มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้ เช่น ปัญหา การเรียน การเลือกอาชีพ การสมาคม และปัญหาส่วนตัว
2. ผู้รับคำปรึกษาแนะแนว (Counselee, Client) หมายถึงผู้เข้ารับบริการให้คำปรึกษาแนะแนว เพื่อหาสาเหตุของปัญหาของตน
3. โรงเรียนมัธยมแบบประสม (Comprehensive High School) หมายถึงโรงเรียนที่จัดสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้น ม.ศ.1 - ม.ศ.5 โดยใช้หลักสูตรโรงเรียนมัธยมแบบประสมของกระทรวงศึกษาธิการ
4. ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว (Counselor Characteristics) หมายถึง ลักษณะ คุณสมบัติ และบทบาท ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษาแนะแนวควรมี
5. สถานการณ์ปัญหา (Problem Situation) หมายถึง ภาวะที่นักเรียนเกิดความไม่สบายใจเนื่องจากไม่สามารถตัดสินใจตอบสนอง หรือไม่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้